

Filozofsko-teološki institut D. I.
Jordanovac 110, utorkom 8:15
i četvrtkom u 8:15, dvorana Kolenbach

Kozmos i anthropos II.

Stvaranje svijeta i čovjeka
na početku Biblije (2. dio)

Ime ču tvoje (Ps 145)

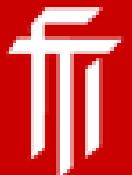
Top Melody: Treble clef, 3/4 time. Notes: C, A, Am, F, C. Chords: C, Am, F, C.

Bottom Melody: Treble clef, 3/4 time. Notes: F, C, G, C. Chords: F, C, G, C.

Lyrics:

I	-	me	ću	two	-	je,	Go	-	spo	-	di	-	ne,
bla	-	go	-	sliv	-	lja	-	ti	do	-	vije	-	ka

Chords: I, - , me, ću, two, - , je, Go, - , spo, - , di, - , ne, bla, - , go, - , sliv, - , lja, - , ti, do, - , vije, - , ka

Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove
Jordanovac 110, utorkom 8:15
i četvrtkom u 8:15, dvorana Kolenbach

Petoknjižje i Povijesne knjige

Niko Bilić, SJ

amdg.ffrz.hr

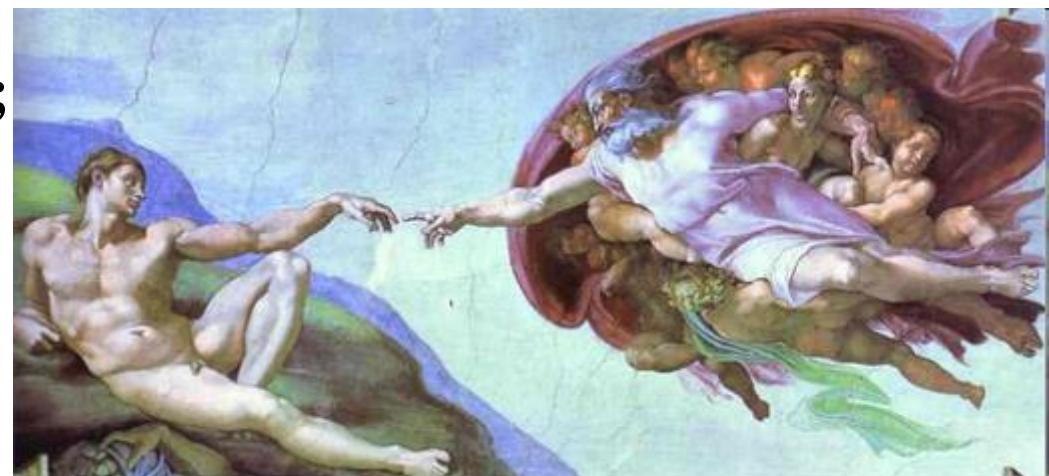
→ Nastava: FTI

→ Petoknjižje i Povijesne knjige

Literatura, Audio udžbenik

Podrijetlo čovjeka

- ***Odakle***: stvorenje (Post 1s),
- בָּרָא *bārā'* (3x v27; 3x 5,1s; 6,7)
- Kao za svemir (1,1.21; 2,3s)
 - u Post בָּרָא ukupno 11x
- ***Kada?*** usp. 1,24.31
- Živa bića na kopnu – 6. dan
 - unutar kozmosa
 - “djelo dovršeno” (2,2);
 - “jako dobro” (1,31)
- “Načinimo!” (1,26)
 - automotivacija

Adam = Čovjek

- *Od čega* (Post 2,7)?
- prah + dah
- אָדָם 'ādām (Post 2,7 אֲדֹמָה 'adāmâ)
- zemljan, zemaljski
- = עֵפֶר 'āfār מִן הָאָדָם =
- “prah od zemlje” koji prima
- נְשָׂמַת חַיִים nišmat hajjîm
- “dah života” od Boga

Svrha

- **Zašto?**
- **רְדָה** *radâ*
 - gospodariti (1,26.28)
↔ **מִשְׁלָל** *mašál* (16s)
- = **עֲבָד** *'abád* (Post 2,5.**15**) obrađivati, opsluživati;
- **שָׁמַר** *šāmár* (2,**15**) čuvati, obdržavati
- napunite zemlju (1,28) ↔
- napunite vode morske (**22**)

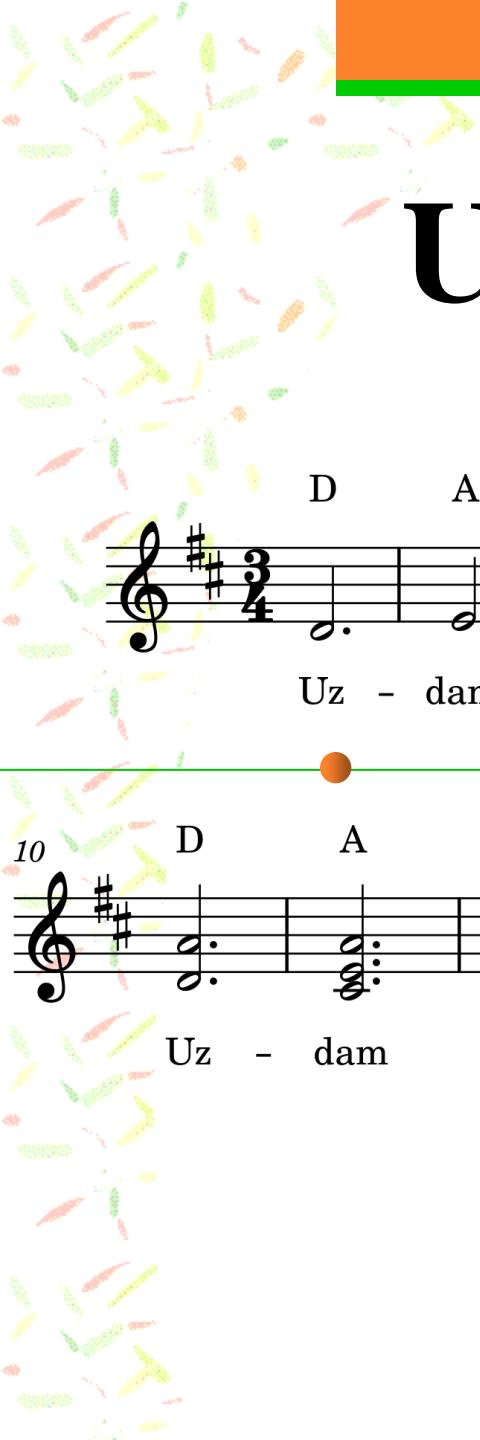

Slika Božja – jedina

- **צָלֵם אֱלֹהִים** *şélem 'elohîm*
(Post 1,27; 9,6)
 - ⇔ “Ne pravi sebi lika!” (Izl 20,4)
 - “Bogu Božje” (Mk 12,17)
 - Bliskost u Post 5,3?
- **Dijete roditelju**
- **Zajedništvo: načini*mo*!** 1,26
 - → stvori *ih* v27
 - Nije dobro da je sam (2,18)
- **קָרָא** *qārâ'* 2,19; 3,20
 - prozvati (usp. 1,5.8.10)
 - sve životinje; Eva
 - dan, noć (1,5); nebo (8); zemlja, more (10)
- **Čovjek u Post 1,28; 5,2; 9,1**
- **Blagoslovljen**
- “Ti ćeš biti blagoslov” (12,2)
 - Abraham
- **Melkisedek blagoslivlja (14,19)**

Uzdam se (Ps 52)

10

D A D G D A D

Uz - dam se u Bo - žju do - bro - tu do - vije - ka

10 D A D G D A D

Uz - dam se u Bo - žju do - bro - tu do - vije - ka

Sheet music for "Uzdam se" (Psalm 52). The top staff shows a melody in 3/4 time with notes D, A, D, G, D, A, D. The lyrics are: Uz - dam se u Bo - žju do - bro - tu do - vije - ka. The bottom staff shows chords in 3/4 time: D, A, D, G, D, A, D. The lyrics are identical. A green horizontal line with orange dots connects the first four notes of the melody staff.

Plodnost

- Prva zapovijed u Post 1,28:
 - = blagoslov
- Budite plodni i rastite!
- פָּרִי (*pərî*) plod
 - Voćka „plod donosi“ (LXX: καρπός Ps 1,3)
- רַב (*rab*) puno, veliko
 - U Post 9,1; 35,11:
- Noa – u množini (KS: „Plodite se!“ 9,1)
- Jakov – u jednini (KS: „Budi rodan!“ 35,11)

Kristova primjena

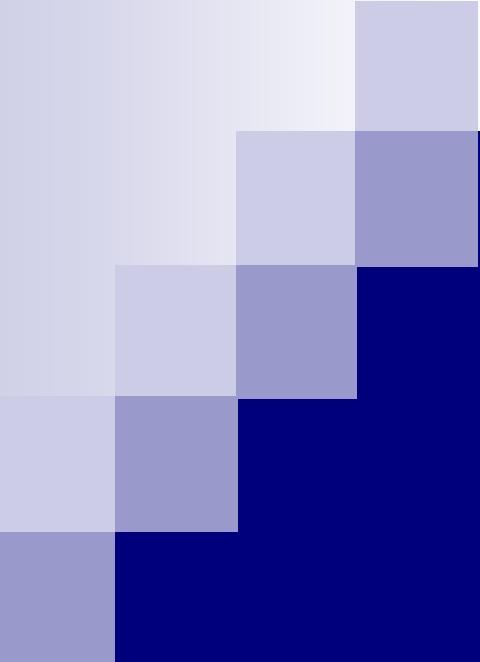
- Metoda u Iv **15,5**?
- *Tko ostaje u meni, taj donosi mnogo roda* (καρπός 15,5)
- Slika iz prirode (Iv 15,5):
- Loza na trsu (15,5)
 - Svrha izabranja u Iv 15,16:
 - Izabrao sam vas – da plod donosite... (**15,16**)
 - Plod koji ostaje (καρπός 15,16)

Obilat rod

- Obilat rod
u Iv 12,24?
- Pšenično zrno
- Savršen čovjek (4,13):
uzrast punine
Kristove (4,13)
 - Slika Božja u Iv 15,4s:
- Ja u vama (4)/ ja u njemu (5)

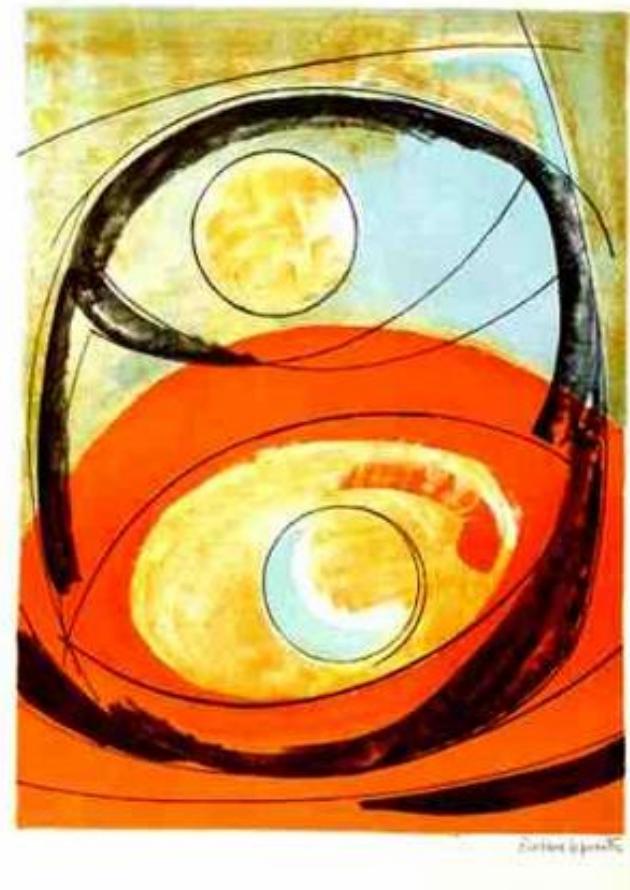

Evolucija na početku Biblije

Post 1-3

Složenost (Post 1,1-2,4a)

- **הַשְׁמִים וְהָאָרֶץ** *haššamájim v^eha 'áreš* (Post 1,1; 2,1.4)
- nebo i zemlja
 - Sve, svemir – usp. “sve” (2,3)
 - Božanski i ljudski svijet
- **בָּרָא** *bārā'* – stvoriti
- Kompleksno stvoren
(1,4.6s.14.18)
- Bog odjeljuje: **בְּדִיל** *vajjabdel*
 - Svjetlo – tama (4; 18)
 - Vode gore i dolje (6s)
 - Dan – noć (14)

Barbara Hepworth, Postanak, litografija, 1969.

Samostalnost

■ ...i razvoj kao zadatak

“prema svojoj vrsti”

1,11.12.21.24.25 (10x)

■ Stabla (11.12)

■ Trava (12)

■ Morske životinje, ptice (21)

■ Kopnene životinje (24)

■ Zvijeri, stoka, gmizavci (25)

■ Post **1,11.12.29**

■ “u sebi svoje sjeme”

Stabla (11.12)

Bilje, stabla (29)

■ “budite plodni” (1,22.28)

■ “demitologizacija”

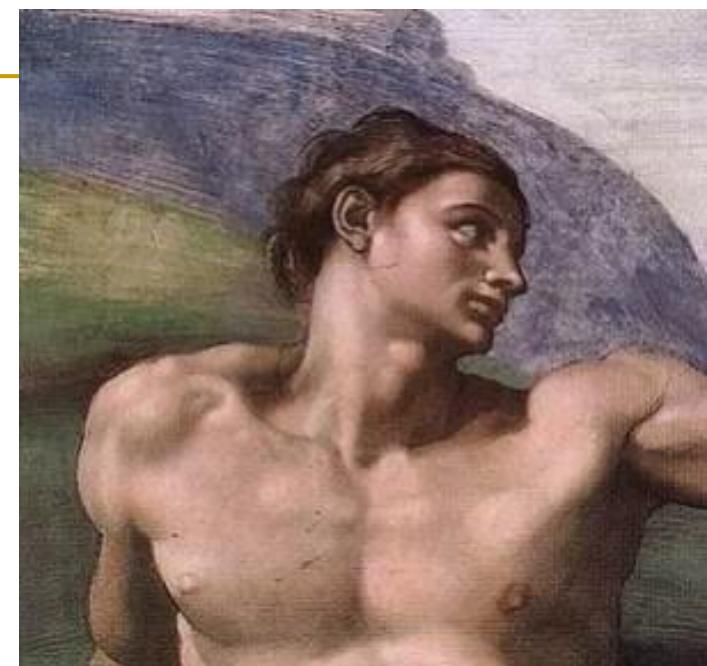
sunce i mjesec
božanstva? (16)

nebesa također
stvorenje (1,1; 2,1.4)

Adamova nova prilika

“Negativna evolucija” čovjeka

**na prvim stranicama
Svetoga Pisma**

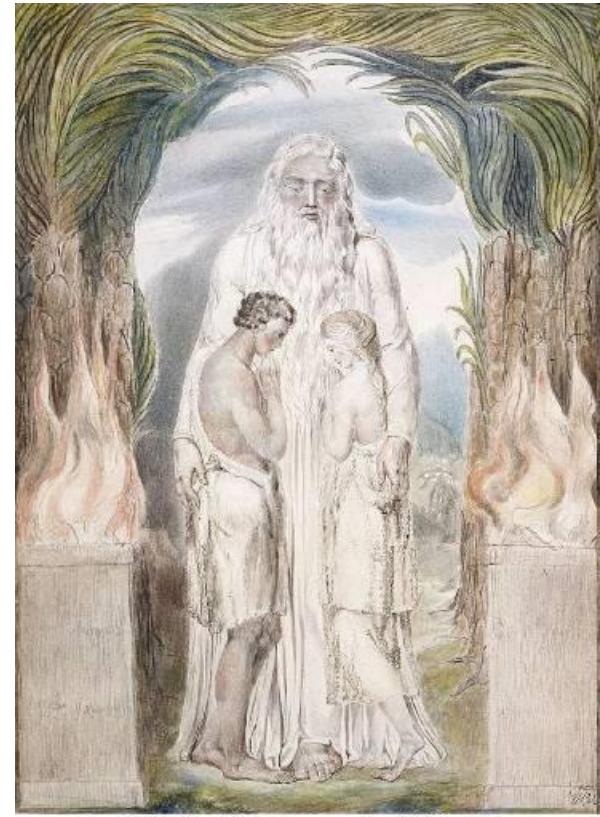
Ugroženo zajedništvo

- Čovjek čuje Božju pouku (Post 2,17)
- “ako... sigurno ćeš umrijeti”
- progovara (2,23):
 - u susretu s drugom osobom
- **אָשָׁה \ אִישׁ** 'îš/'iššâ:
muž – žena, on – ona (2,23)
- Međusobni odnos u 2,24?
- *prionut* će uza ženu (24)
- *Moja kost, moje meso* (23)
 - Zajedništvo u 3,6-8:
- oboje jedu (3,6)
- spoznaju svoju izloženost (v7)
- skrivaju se (v8)

Poslije sloma

- prvi put govori Bogu (Post 3,10):
- “Pobojah se” (3,10)
- Poslije grijeha
- → *narušen odnos prema Bogu*
- zemlja prokleta zbog njega (v17)
 - Čiji glas sluša? (3,17)
- osuđen jer nije slušao Božji glas
- → *narušen međusobni odnos* (3,12)
 - okrivljuje
 - ne razgovaraju

© The Fitzwilliam Museum, Cambridge, UK

William Blake
The Angel of divine presence
clothing Adam and Eve with
coats of skin (1803), akvarel

Nov početak

- Djelovanje čovjeka u Post 3,20:
 - daje ime (!) (3,20 usp. 2,23)
 - Božji postupak u 3,21:
 - Daje zaštitu čovjeku: odijelo (21)
 - Plodovi: Još sinova i kćeri (5,4)
 - Umire u starosti (5,5)
 - NZ – perspektiva (Iv 14,9; 15,12):
 - Tko vidi mene, vidi Oca (Iv 14,9)
 - ← *Lijek za poremećen odnos prema Bogu*
 - Ljubite jedni druge kao što sam ja vas ljubio (15,12)
 - ← *Lijek za poremećen odnos prema čovjeku*

